

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Typ posudku: posudek oponenta práce

Autorka práce: Kateřina Bílková

Název práce: Rámování důchodové politiky v letech 2013-2017

Autor posudku: Ing. Mgr. Olga Angelovská

Autorka si zvolila zajímavé **téma** práce a zaměřila se na důchodovou politiku v období po systémové reformě českého důchodového systému.

Hlavní **cíle** práce „zmapovat, jak byl rámován diskurz důchodové politiky v poslanecké sněmovně za volební období v letech 2013-2017“ (str. 11) byl v práci naplněn. Text věnovaný cíli je trochu zmatečný. Předpokládám, že autorka chtěla nadefinovat i nějaké podcíle, ale z textu, který je spíše popisem použití analýzy rámců a metod, to jasně nevyplývá. Soudím podle poslední věty „Posledním cílem je zhodnocení vlivu rámování na podobu výsledných opatření.“ (str. 11), ale mezi hlavním cílem a tímto „posledním cílem“ jsem na jiný cíl v textu nenarazila.

Ke kapitole **Koncepty a teoretická východiska** (str. 12-17) mám několik výhrad. Kromě základní typologie penzijních systémů (str. 12) autorka uvádí i koncept Světové banky (str. 12-14). Proč autorka nesáhla (i) po konceptu evropských důchodových systémů, kdy je pro druhý pilíř typické zaměstnanecké schéma (např. Švédsko)? Výhradu k dané části mám i z toho důvodu, že autorka koncept hodnotí „...návrh prezentuje pravděpodobně nejlepší možné řešení k zajištění stability a dlouhodobosti...“ pouze na základě jednoho dokumentu Světové banky. Přestože jde o bakalářskou práci, očekávala bych kritičtější přístup, tzn. hodnocení na základě více zdrojů od více aktérů/autorů než jen autora daného výroku. Autorka zaměňuje také teoretické koncepty a metody (kapitola 2.4, 2.5 a 2.6), kdy v názvu uvádí metodu (diskurzivní analýzu a rámcovou analýzu), v textu pak míchá jak teoretický koncept, tak metodu, zjevné je to zejména v případě kapitoly 2.4. U kapitoly 2.5 se v textu navzdory názvu drží spíše teoretického konceptu. Doporučila bych pro příště tyto dvě věci v textu jasněji odlišit.

Třetí kapitola *Výchozí situace* (str. 17-24) je dobře zpracována. Autorka zde pracuje s relevantní literaturou. Přesto by mohla reflektovat stáří literatury a přizpůsobit tomu text. Není pravdou, že by radikální změny v systémech začaly až v posledních 15 letech (viz str. 24). Naopak, již v

devadesátých letech docházelo k radikálním systémovým změnám důchodových systémů v rámci střední Evropy (zavádění druhého pilíře - Maďarsko 1997, Polsko 1999, Slovensko 2005). V době, kdy se začalo uvažovat o zavádění druhého pilíře u nás, již zmíněné země začaly svůj zavedený systém výrazně měnit a několikrát umožnily účastníkům druhého pilíře vystoupit a vrátit se do prvního pilíře, v Maďarsku dokonce došlo v roce 2010 k faktické likvidaci pilíře (z 3,1 milionu účastníků pokles na 102 tisíc).

Ve čtvrté kapitole *Výzkumný problém* (str. 25) bych autorce doporučila zdůraznit, co je hlavním výzkumným problémem. Byť kapitola zabírá jen půl stránky, obsahuje několik témat (např. koncipování důchodových systémů, politická nestabilita, veřejný versus soukromý zájem atd.).

Vzhledem k povaze tématu autorka ve své práci vhodně zvolila **kvalitativní přístup**. V páté kapitole *Metodologie a sběr dat* (str. 25-29) popisuje metodu analýzy rámců a zakotvenou teorii a zdroje dat. Zde bych uvítala více informací o konkrétních datech. V textu podkapitoly *Sekundární data* (str. 28-29) autorka popisuje, co to jsou sekundární data, a ne, jaká data ve své práci používá (např. kolik stenografických záznamů, případně ze kdy). Doporučila bych sem přesunutí celé kapitoly *6.1 Sněmovní tisky*, protože má pouze deskriptivní charakter na rozdíl od zbytku šesté analytické kapitoly, a de facto pouze popisuje zdroje dat.

Analytickou část považuji za dobře pojatou, zejména kapitola *6.2 Rámování* je kvalitně zpracována. Přesto se i zde objevuje několik interpretačních nepřesností. Na straně 33 autorka uvádí „*Čím větší měli aktéři zkušenosti a znalosti důchodové problematiky, tím konstruktivnější byly jejich příspěvky a napomohly k přemostění ideologické propasti mezi jednotlivými rámci.*“ Jak autorka hodnotila znalost důchodové problematiky aktérů? Jen podle jejich členství v radách či komisích? Jak zjišťovala vliv na sblížování rámců? Autorka může mít pravdu, ale v textu mi schází podklad pro takové vyjádření, resp. operacionalizace „konstruktivnějších příspěvků“. Na str. 39 autorka uvádí, že „*mnozí aktéři, nezávisle na příslušnosti k rámci, byli zjevně osobně zainteresovaní, neboť mnozí z nich mají nějaké zkušenosti s prací v dolech či vazbu na tuto problematiku, což se projevovalo i emotivními výstupy či pozdravy na galerii, kde seděli zástupci ze Sdružení hornických odborů*“. Jak k danému závěru autorka dospěla? Jen podle charakteru výstupu ve sněmovně? A není pravděpodobnější vazba aktérů na odborové hnutí než vazba aktérů na hornictví?

Poslední kapitola pak nabízí **shrnutí výsledků analýzy**. Autorka úvodem uvádí, s jakým konceptem důchodového systému korespondují hodnoty té které politické strany. V předchozím textu mi chybí identifikace těchto hodnot.

V **závěru** mne autorka zaskočila novým cílem, kdy uvádí, že „*cílem práce byla analýza hlavních problémů důchodové politiky, které byly zkoumány skrze optiku soupeřících rámců*“ (str. 42). Za prvé, analýza by měla být metodou, ne cílem práce. Za druhé, pokud by bylo cílem identifikovat hlavní problémy důchodové politiky, k jakým závěrům autorka došla? V textu je nenacházím.

Struktura práce je přehledná, kapitoly na sebe relativně logicky navazují. Pro psaní dalších prací bych autorce doporučila ohlídat si odstavce a jejich odsazení (některé odstavce odsazení mají, většina je bez odsazení). Odstavec, který zabírá jeden a půl stránky (např. str. 26-27 či str. 37-38) či dokonce dvě celé stránky (např. na str. 23-24), není zrovna čtenářsky přívětivý.

Otázky k obhajobě:

1. Co považuje autorka za hlavní přínos své práce?
2. K jakým výsledkům na základě zakotvené teorie dospěla?

Z výše uvedených důvodů doporučuji práci přijmout k obhajobě a hodnotit ji známkou „C“.

Datum: 5. června 2019

Podpis: